Ahahookolokolo Hoomalu Apana o Lihue
Mokupuni o Kauai Aperila 28, M. H. 1892

Ka Moiwahine vs Ahuna (c)	No kona hewa he Malama Opiuma

I ka Mea Hanohano Jacob Hardy ka
Lunakanawai Kaapuni Apana Eha
o ko Hawaii Pae Aina ma ke Keena.

Kauai S.S.

Ma ka la 18, 19, 20. o Aperila M H 1892,
Ua noho ka Ahahookolokolo Hoomalu o ka Apana o Lihue Mokupuni o Kauai e hoolohe i ka hihia a ka Moiwahine Kue iu Ahuna (c) no ka hewa he Malama i ka Opiuma Malalo o ka Mokuna 66 Pauku 2 o ke Kanawai i Aponoia i ka la 12 o Novemaba M H 1890. He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 1 & 3, Mokuna 70 o na Kanawai o ka M H 1888. A ma ka hoomaopopo ana o ka Aha ma na olelo ike o na hoike o na aoao Elua. No laila, ua haopuka ka Aha i kana olelo hooholo, ua Ahewaia aku ka Mea hoopiiia, a ua hoopaiia he $100.00 me $3.00 Koina. Aka, ua hoohala

2811

hala oia i ka olelo hooholo a keia Aha, a ua pane mai e hoopii hou i mua o kau Aha no ke kumu—"Aole i ku i ke Kanawai keia hoopii a ua kue hoi i ke Kumu Kanawai". Ua ae aku ka Aha, a ua uku ia mai na koina o keia Aha he $3.00 a me ko keia Palapala Hookuu he $1.10. No laila, ke hoopii hou aku nei oia i mua o kau Aha Hanohano, a na ke Akua e kokua mai i kau olelo hooholo.

S. R. Hapuku.
Luna Kanawai Hoomalu
Apana o Lihue Kauai.

O24-18 - 5th Circuit Court
Criminal #1188

Moolelo o ka hihia a ka Moiwahine kue ia Ahuna (P)

N

Nawiliwili, Kauai. Aperila, 18, 19, 20, M.H. 1892

Ka Moiwahine
vs
Ahuna (P)

No kona hewa ke Malama Opiuma kue i ke Kanawai Mokuna 66 Pauku 2 o ke Kanawai i Aponoia i ka la 12 o Novemaba M.H. 1890.
He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 1, 3 Mokuna 70 o na Kanawai o ka M.H. 1888. Ua hanaia keia hewa i ka la 17 o Aperila M.H. 1892 ma Hulaia Apana o Lihue Mokupuni o Kauai. o H. K. Kohole Makai Mea hoopiikia, a oia no ka Makai nana i hopu. Ua noho ka Aha e hoolohe i keia hihia, Ua ninau ka Aha i ka mea hoopiiia i kona hewa a me kona hewa ole. Ua pane mai ka mea hoopiiia "Aole au i hewa" Ua noi mai ka Loio o ka Mea hoopiiia i ka Aha, e hoopanee ka Aha a noho hou i ka la 19 hora 10 kakahiaka, no ke kii ana i na hoike o ka mea hoopiiia. Ua ae aku ka Aha i ke noi a na hoopanee ia.

Aperila la 19 M.H. 1892 hora 10 kakahiaka, Ua noho ka Aha e hoolohe i ka olelo o na hoike. Eia na olelo iho o na hoike o ka aoao hoopii i hoohikiia

Kapule (K) O Kapule ko'u inoa, Ma Hulaia au e noho nei, Ma

O24-18 - 5th Circuit Court
Criminal #1188

Ka la pule iho nei, ua ike au i kekahi mau hana ma Hulaia. O kau ike, o keia pake, he Malama opiuma. I kou noho ana ma kou hale, ike au i keia pake i ka hele ana mai a komo i kou pa, E noho ana makou, Owau, Halemanu, Kanikaui-kia, Keoni Mikela, Keoni Halemanu, Kaloea, ro, a me na keiki liilii. Ninau mai keia pake iau, Pehea ae hele haapii i kela pake? Ninau hou keia pake, Mahea kela Makai? olelo au iaia — Pehea oe ni-nau kela Makai? Ia manawa haomaka keia pake e hele. Ia manawa no hoi makou i hele aku mai maho-pe. Owau, o Halemanu, Kanikanikia, Keoni Mikela, Keoni Halemanu. Hele no keia pake mamua, o makou aku no mahope. Owau aku nei nae ka mea hahai loa aku i ka pake. Hiki aku nei keia pake maawaho o ka hale o Kuwaka, hiki pu aku nei no me makou, aia no na lima o keia pake iloko o ke kuka. Ia wa ike aku nei au i na Makai, e hele mai ana, O Kahaoleali, o Joe Puni, a me Lakapa, mauka mai lakou, Ia wa olelo au i keia pake. Kela Makai no hele mai. Ia wa ike aku nei au i ka lima hema i ka unuhi ana ae mai loko ae o ka pakeke, a ike aku nei au i kekahi mea ma kona lima, Ia wa hopu a-ku nei au i kela mea ma kona lima e paa ana, ua lilo mai la nae iau, Ia wa ua hali-na ae la oia. Loaa iau kela mea, haawi

au i ka Makai, oia no keia mea, he opiuma, aole au i Kuhikuwa, la 17 ia o Aperila, M H 1892. Ua aui iki ka la, I hele makou e heili i ka pake i Mohukaai. Aole i keia pake.

Kanikani-kia (K) O Kanikanikia kou inoa, ma Hulaia kou wahi noho, La Sabati ilaila au, Ua ike au ia Kapule ia la, Ua ike au ia Kapule ma kahi o Keapu, Makahi au o Keapu ia la, Ua ninau au ia Kapule auhea na Makai? Olelo mai o Kapule, ua hala aenei na Makai Maluna, La wa hoea mai keia pake, He le keia pake mamua, O Kapule aku, Owau aku, o Halemanu mai, I hele makou e kuhikuhi i na Makai i na pake nana i hana kekahi hana ma-mua aku, La makou i hele ai a hiki he wahi o-neanea, he Kumu Milo ma o aku, e kokoke ana i ka hale o Kewaha, Ike aku nei au i ka pake i ka ana ae o ka lima hema me ka pupuu o ka lima. Ia manawa ike aku la au i ka hopu ana aku o Kapule i ka lima o ka pake. Aumeume la-ua, La wa olelo keia pake ia Kapule, Pehea hopu ae iau? La wa holina ka pake, Ua lilo mai la nae ke poho ia Kapule, La wa olelo o Kapule, he poho Opiuma keia. La wa weke o Kapule i ke poho, he Opiuma oloko, La wa olelo o Kapule i ka pake, oe kekahi pake Malama Opiuma, He poho mamua, Ua ike au i na Makai na hiki malaila, Auina la ia manawa, O ka hora 1 a me 2, la 17 Aperila, M H 1892 Aole au i ike ia Kapaka me Kewaha malaila, O Kahoole

alii, pai Puni, Lakapa na Makai mauka mai la-
kau, owau, Kapule, Halemanu, Keoni Halemanu,
me Keoni Mikela makai aku nei makou, Ua olelo o Ka-
pule i keia pake ae no keia opiuma ua loaa ma
kau lima. Ua haawiia ka opiuma i ka Makai. Oia
no keia paho aniani e waiho nei,

Halemanu, k. O Halemanu kou inoa, Ma Hulaia au e noho nei, I ka-
hi au o Keopu e noho ana hiki ae o Kapule, Owau,
Kanikanihia, Keoni Halemanu, Keoni Mikela, Keopu,
Kaloca, olelo mai o Kapule iau me Kanikanihia na hi-
ki ae nei na Makai, e hele kakou e huli i ka pake i
Makuka ai, La wa hiki ae nei keia pake, ninau
ia Kapule, Auhea na Makai? olelo o Kapule, Heaha
kau i na Makai? La wa hele aku nei keia pake. Hele
aku nei o Kapule. hele aku nei au, o Kanikani-
hia mai. a puka loa o Kanikanihia mamua
ou, o Keoni ma nei mahope. Hele aku nei mako-
u a hiki ma ke alo o ka hale o Kewaha, ike aku
nei makou i na Makai mauka mai, La wa lohe
au i ka olelo ana aku o Kapule i keia pake - Aia
na pae Makai la. La wa huki ae nei keia pake
i kona lima hema mai loko ae o ke kuka, ike
aku nei au i keia poho ma ka lima o keia pake,
La wa hopu aku nei o Kapule i keia poho La wa
halina ka pake, Ua manao paha ka pake e kilai
i ke poho paa e nae ia Kapule, Aole au Kanalua
o ke paho no keia - Ka la 17 ia o Aperila. M.H. 1892.

Ma-o aku o ka hale o Kuwaha, he kumu hilo me ka ulu puawa - Aole o Kewaha ma o ka hale - Aole au i ninau o he apiuma ko keia poho, aia a mahope iho ike au he apiuma, i ka wehe ia ana e ka Makai Ku ike ana he opiuma.

Ua noi mai ka Loio o ka mea hoopiia i ka Aha e hoopaweia ka hihia a e hookuu ia ka mea hoopiiia. No keia kumu, Aole i kui i ke Kanawai keia hoopii. Ana kue hoi i ka Pauku 12 o ke Kumu Kanawai - Ua hoole ka Aha i ke noi, a e nana ma ka olelo ike o na hoike.

Eia na olelo ike o na hoike o ka aoao hoopiia i hoohikiia.

Akuna (P) (Mea hoopiia) Ahuna ka inoa wau, ma Nawiliwili au noho nana ka hale kuai, ma Hulaia kekahi manawa nana kela hale laiki. Kela mahi laiki ma Hulaia kela papa wau, Kela la pule ma Hulaia au, Aole au malama opiuma, Aole au kela opiuma, Kapule paha kela, iaia lawe kela apiuma. Komo ka paiki wau, nanao no kela lima iaia loaa no kela opiuma, Ma kela hale Kuwaha ike no au ia Kapule. Wau nana paa ka lima Kapule, wau holina no. Kapule no kela opiuma, Ua kakalii wau ma ka hale Akuna, huipu Hukiau, wau hele ka hale Hukiaw, wau ike kela apiuma Kapule no. Kela poho aniani - kela poho kiwi bipi, kela poho hana kela opiuma, Hukiau ike, Akuna ike, Kewaha ike Kapaka ike, Makeala loaa kela apiuma ia Kapule

aole au maopopo. Ua hopu no Kapule a Kahi paka, ua holo no Kela pake. Kapule no Kela paha, aole au Kuhihewa. aole Komo Kela lima wau ma Kapakeke. Wau hele no ma Kela wahi Kapule, ninau Kela Makai, iaia olelo wau, pehea oe ninau Kela Makai. Wau hele no. Ka 17 Kela Aperila no M.H. 1892.

Kewaha. O Kewaha Koú inoa, Ma Hulaia au e noho nei, ua ike au i Ka mea haopiia, Ua ike au iaia ma ka la pule nei, Puka au mai Koú hale aku, lohe au i ka hauwalaau, Huli au iloko ale-lo i ka pae oloko- He mea hau Kaú, he poe hele Sabati Ke alakai ia mai la e ka Makai. La wa ike aku nei au ia Hukiau me Keia pake e pii ae ana. La wa holo mai nei ke waho pake a olelo pake ae nei ia Hukiau. Ninau aku nei au ia Hukiau, Hukiau heaha ia? Hai mai nei o Hukiau, He pake apiuma ua paa ia Kapule, Hoi aku nei o Hukiau me Keia pake i Kahi o Hukiau- Mahope iho pii aku nei au a me Kapaka a Kiki. ike au ia Momona, ninau au, Heaha Keia, olelo mai o Momona, he pake opiuma, ua-wae i hopu, na Kapule. A aia i hea o Kapule olelo o Momona, aia iloko me Hukiau, Mahope puka mai nei o Kapule, ninau aku nei au ia Kapule- Ua hopu iho nei ka oe i ka pake, ua loa-a iho nei ia oe ka Opiuma? Ae mai nei o Ka

pule, Ae ua loaa iau i Kula aku nei. Eia kau olelo Haapuniapuni! Olelo o Kapule. Loaa pono iau. La wa hoike mai o Kapule, Hookahi paho keiu bipi. hookahi paho liilii aniani, me ke paho hana opiuma. Lau me Kapaka ka hoike ana mai, ma waho o ka lanai o ka hale o Hukiau - O mahope wale no malaila - o ia no kela paho aniani, aole au kuhikuhu - Eia kau olelo. Laki nohoi oe me kau mau hoa. Holi no o Kapule me kona mau hoa hele, noho iki au a mahope hele. Hele au i kahi o Kamani he paina kolaila, Hele loa au, Aole pili iau o keia pake. Ua ike mae au iaia malaila; I keia la pule iho nei, la 17 o Apeila. M.H. 1892.

Kapaka K, O Kapaka kou inoa, Ma Hulaia au e noho nei. Ua ike au i ka mea haapiia, i ka la pule nei, i ke au ia ia mea kahi o Hukiau, E noho ana no au iloko. O Kewaha ka mea i puka i waho. Kahea mai nei o Kewaha. He mea hou kau. Ua pae hele Sabati. La wa puka aku nei au i waho. ike aku nei au ia Hukiau me keia pake e pii ae ana i ka hale o Hukiau, Mahope aku mana i pii aku ai a liiki, Ike aku nei mana he pake maloko o ka hale malumai e hoa ia ana e Halemanu ma - Ku mana me ka puka, ninau o Kewaha ia Kapule. Heaha keia? I mai nei o Kapule. Ua hopuia iho nei e au ka pake opiuma, Olelo aku o Kewaha

3811.10

ia Kapule. Haapuiipuii oe. I mai o Kapule, aole hoapuiipuii. Mahope hoike mai o Kapule, akahi poho aniani pai mea eleele, oluna. Kela poho no, aole au i kukikewa. He poho kiioi bepi Ke-kahi. He poo nae kekahi he mea hana apiuma, Ma ka lanai o ka hale o Hukiau kahi i hoike mai ai o Kapule. Ua olelo nae o Keawaha ia Kapule. Laki oe i ka loaa ana ia oe. Pau no ka hoike ana ia mana o ko mana lula no ia. aole he mea e ae malaila, O mana no o Ka-pule no hai.

Ua hoopanee hou ka Aha ano ka hoike i mua o ka mea hoopiiia a hora 10 Kakahiaka la 20 Aperila.

Aperila la 20, hora 10 Kakahiaka. Ua noho hou ka Aha. Ua hoolohe ia ka hoike i mua o ka mea hoopiiia.

Hukiau

18. Hukiau ka inoa wau, wau noho Hulaia, wau ike no mea hoopiiia. Ahuna inoa iaia. La pule iaia noho hale Ahuna, wau hele Ahuna, wau ike no iaia. Wau hele ma kela hale wau, Ahuna hiki pu no hele, Wau ninau Keawaha, Pehea la kanaka ma kela hale wau, Wau hiki ka hale. wau ike Kapule lawe kela pake, Wau ninau Kapule. Pehea oe kii kela pake? Kapule olelo. Loaa kela apiuma iaia. Wau olelo. Pehea loaa kela apiuma? iaia olelo

loaa no. Wau olelo. Punipuni oe; Laia olelo. aole punipuni. Laia lalau ma Kela Kukka iaia; iaia hoike no. Aloha poho Opiuma, akahi poho kana opiuma Kela Kapule hoike wau Kela. mau mea, akahi poho Omole aniani, akahi poho Kiwi bipi. Kela wale no. Ma ka lanai ka hale wau, Laia hoike Kela mau mea a pau. Kela Kapule olelo wau, Kela Aman Kela mau mea. Ma Kela hale au Kela Aman noho. Aole au Kukikuewa, aole au punipuni, Mea ka la pule Kela, la 17. Kela Mahina Aperila, Kela hihia Ahuna hopu, aole ike au Kela – Kela Kamanawa Kapule Kela opiuma. Wau nana, Ahuna nana, Keawaha nana, Kapaka. Akuna nana. Pau loa makou nana, Wau komo Kela hale wau. Lakou pau loa hele. Kapule no hemo Kela poho Kiwi bipi. Iniki Helu akahi. Aole Kapule komo Kela hale wau. Makou mawaho nana Kela opiuma.

Ua lawe hou mai ko aoao o ke'lii i na hoike mua i mau hoike pakui, e pale aona i ka olelo ike o na hoike o ka aoao hoopiiia e pili ana i ke poho aniani i oleloia ua loaa ia Kapule mai a Aman mai ka pake i hopu mua ia e Kapule a mahuka ai a nalowale loa.

Kapule (k) Ma ka la pule nei, Ua mehana ae no hoi, ua hele au i Kalia o Kamani, he ahaaina ko laila, ka

kipa aku au i ka hale o Hukiau e wawahi i kumu dala, aole o Hukiau, a na kekahi pake i wawahi kumu dala. Ua pii aku la au, ike au i ka pake e hele ae ana ma kuaauna a hiki i kekahi wahi, noho i lalo. Ku au nana pono, lohe au i ke koele, ia wa kau hele no ia a loaa ka pake, olelo au i ka pake. Pehea oe hana nei? Aole mai nei ka pake; aole. Nana aku nei au, ike aku nei au he wahi poho kiwi bipi e waiho ana, a me ipu paka. Ua haalulu ka pake ia wa, olelo au i ka pake e lalau, lalau ka pake, olelo au nana, wehe ka pake, he opiuma oloko. Ia wa kahea au ia Halemanu me Kanikaniaia. Hele mai laua a ike i ke poho me ka ipu paka, o keia mau mea wale no kai loaa iau, o ke poho kiwi bipi me ka ipu paka. Aole ma kou lima ke poho aniani, aole au i halawai me ke waha a me ka paka - aole au i ike ia laua, ua holo loa au, Hala awa loaa kumu lio - hala loa au i ka hale pule, loaa iau o Iakapa. Mahope loaa iau ka Lunakanawai. Ua hoike au i keia poho kiwi bipi me ka ipu paka. O keia poho aniani, ua loaa iau mai ka lima mai o keia pake.

Halemanu (k) E noho ana au ma kahi o Kanikaniaia, me ka manao e hele ma kahi o Kamani, he hana luau ko laila, Ike au ia Kapule e hele ae ana

a ma kekahi wahi nalowale, a mahope ku-
ae ana iluna me ka paka, peahi mai la ia Na-
kau, holo aku nei au me Kanikaniokia a hi-
ki, e kaa ana o Kapule i ka paka. Ninau aku
la au heaha keia? Hoike mai la o Kapule i
ke poho kiwi bipi me ka ipu paka. Ua hele ka-
u makau aole he mea e aku i loaa. Hoi mai
la makau paa no o Kapule i ka paka - Hiki
makau i ka hale - Ua ike au ia Kawaha e ku
ana ma ka hale Malumai - aole nae aia i
hui me Kapule, ua holo o Kapule - Ua ike
au ia Kapaka ma ka pali e noho ana
ma ke kuamu iclu - Aole ia Kapule kela
poho aniani - No Ahema ke la poho aniani
ua loaa ia Kapule ma kana lima.

Kanikaniokia (K) Ma ka la pule kakahiaka, ua hiki mai
o Halemanu ma kou wahi hapaikahi, E lieu-
liu ana makou e piu i kahi o Kamani
i ka ahaaina lahanau keiki, Ike au ia
Kapule e ani mai ana, aole nae ke maopo-
po. Ani hou no o Kapule, Ike aku la au
ia Kapule a hepake ka lua, olelo au ia Hale-
manu e hele kaua. Holo aku nei maua
a hiki, ninau aku nei au ia Kapule, Hea-
ha keia? olelo o Kapule, Ua loaa iho nei ia-
u ka apakuma no keia paka, Lawa paa au i
ka paka - Hele o Kapule i ke poho, oia keia
poho kiwi bipi - o ka ipu paka ua loaa

ma Kahi e mai ia Kapule. Ua huli makou ma ia wahi me ka manao he opiuma no pa-ka malaila, aole nae he loaa. Ua hele ma-kou ma ka hale o Hukiau. Mahope hiki mai o Hukiau mai kai mai me keia Ahuna, Mahope ike au ia Kewaha e hele ae ana ma Kuaimu. Aole i ike o Kewaha i keia o-piuma. Ke hele ae la noia ma Kuaimu, Ke halo la o Kapule, Aole au i ike ia Kapa-ka malaila. Ua huli hou aku nei makou i kela pake no na kela poho kiwi bipi me ka Ipu paka, ua halo aole i loaa. Aole ia Kapule kela paho aniani i kela la, Ua loaa kela poho ia Kapule ma ka lima o Ahuna.

Ma ka hoomaopopo ana o ka Aha malalo o na olelo ike o na hoike o na aoao elua no keia hi-hia. Nolaila, ua hoopuka ka Aha i kana olelo hooholo Ua ahewaia aku ka mea hoopiiia. A ua hoopai-ia he $100. ao me $3. ao Koina. Aka, ua pane mai ka mea hoopiiia e hoohalahala ana i ka olelo hoo-holo a ka Aha, a e hoopii hou i mua o Hon. Ja-cob Hardy Kaluna Kanawai Kaapuni Apana Eha ma ke Keena. Ua ae aku ka Aha, Ua uku ia mai na Koina o keia Aha a me ko ka palapala Hoakuu.